

Content and citation analysis of the scientific journal of Adabiyat-e-Parsi-e-Moaser (contemporary Persian literature)

Hamidreza Radfar*

Abstract

Purpose: The purpose of this research is to analyze the content and citations of the scientific journal of Adabiyat-e-Parsi-e-Moaser (contemporary Persian literature) in the 10-year period of its publication.

Methodology: The type of this research is applied one and in terms of methodology, it was done by content and citation analysis method and scientometrics techniques. The statistical population under investigation included 265 articles published from the founding year of 1390 to 1400 of Contemporary Persian Literature Magazine.

Findings: The research findings showed, Journal of the stylistic of Persian poem and prose (JSPPP), Culture and Folk Literature, Research on Fictional Literature the most citations have been given to the Contemporary Persian Literature (COPL). The reference network of the journal was checked. According to Literary Criticism, Translation Researches in the Arabic Language and Literature, Literary research and comparative literature studies, Language Related Research, Quarterly Scientific Journal of Language Research, Literary Text Research articles received the highest number of references from the Contemporary Persian Literature (COPL). Abolghasem Radfar, Zahra Parsapoor, seyedeh Maryam Ameli Rezaei, Issa Amankhani, Parsa Yaghoobi Janbeh Saraei, Ghodrat Ghasemipour, contributed the most to its scientific production by publishing 5 articles in the journal. article by Pournamdarian, Radfar and Shakri (2013) had the most citations among 265 reviewed items. The authors of Human Sciences and Cultural Studies Research Institute had the largest share of publishing

* Assistant Professor, Department of Asian Cultural Documents Studies, Institute for Humanities and Cultural Studies, Tehran, Iran, Hamidr.radfar@gmail.com

Date received: 13/09/2023, Date of acceptance: 06/12/2023

articles in the journal with 33 articles. The findings showed the effective role of the journal in improving the visibility of the authors of the research institute. In order to improve the visibility of journal in web, it was suggested that the journal be indexed in non-Persian authoritative international scientific databases.

Results: In general, it is possible to recognize the growth of the quality of articles in the contemporary Persian literature magazine in terms of the number of references over time. The results showed the effective role of the magazine in improving the visibility of the authors of the research institute. The high half-life of citations, scientific collaborations between different researchers from many universities and institutions in the country, and the high number of citations to journal articles are some of the noteworthy and important results of this research.

Keywords: Contemporary Persian Literature (COPL), content analysis, citation analysis, co-authorship network, Institute for Humanities and Cultural Studies.

تحلیل محتوایی و استنادی نشریه علمی ادبیات پارسی معاصر

حمیدرضا رادفر*

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش تحلیل محتوایی و استنادی نشریه علمی ادبیات پارسی معاصر در دوره ده ساله انتشار آن است.

روش شناسی: این پژوهش از نوع کاربردی است و از نظر نوع روش شناسی، به روش تحلیل محتوایی و استنادی و با فنون علم‌سنجی انجام شده است. جامعه آماری مورد بررسی شامل ۲۶۵ مقاله چاپ شده از سال تاسیس ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ مجله ادبیات پارسی معاصر بود.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد، سه مجله سبک شناسی نظم و نثر فارسی (بهار ادب)، فرهنگ و ادبیات عامه، پژوهشنامه ادبیات داستانی بیشترین سهم استناد به مجله ادبیات پارسی معاصر را داشته‌اند. همچنین شبکه ارجاعات مجله نشان داد به ترتیب مقالات مجله نقد ادبی، پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی، پژوهش‌های ادبی و مطالعات ادبیات تطبیقی، جستارهای زبانی، زبان پژوهی و متن پژوهی ادبی بیشترین میزان ارجاع را از سوی مجله ادبیات پارسی معاصر دریافت کردند. رادفر، پارساپور، عاملی رضایی، امن خانی، یعقوبی جنبه سرایی و قاسمی پور با چاپ ۵ مقاله در مجله بیشترین سهم را در تولیدات علمی آن داشتند. شاخص بیشترین استناد به مقاله پورنامداریان، رادفر و شاکری (۱۳۹۱) تعلق گرفت. نویسندگان پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با ۳۳ مقاله بیشترین سهم چاپ مقاله در مجله را داشتند.

نتیجه‌گیری: در مجموع می‌توان رشد کیفیت مقالات نشریه ادبیات پارسی معاصر را از لحاظ میزان ارجاعات در طول زمان تشخیص داد. نتایج نشان از نقش موثر مجله در ارتقاء رویت پذیری نویسندگان پژوهشگاه داشت. نیمه عمر بالای استنادات، همکاری‌های علمی بین

* استادیار مرکز اسناد فرهنگی آسیا، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ایران،

hamidr.radfar@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۲۲، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۱۵

اساتید مختلف از دانشگاه‌ها و موسسات فراوان در سطح کشور و تعداد بالای استناد به مقالات نشریه از نتایج قابل تامل و مهم این پژوهش است.

کلیدواژه‌ها: ادبیات پارسی معاصر، تحلیل استنادی، تحلیل محتوایی، شبکه هم تألیفی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

۱. مقدمه

شعر و ادبیات معاصر، به عنوان یکی از زمینه‌های مهم و مطرح به عنوان نماد تفکر و فرهنگ ایرانی، توجه بسیاری از پژوهشگران و ادیبان فارسی زبان را به خویش مشغول داشته است. همان‌گونه که فلاح (۱۳۹۷) اشاره دارد به دلیل تفاوت شیوه بیان ادبیات نسبت به تاریخ، آثار ادبی تأثیر بیش‌تری بر مخاطبان دارد، از این رو توجه به تولیدات آثار علمی فاخر در حوزه ادبیات معاصر، باید مورد توجه مراجع ذی صلاح این حوزه در کشور باشد. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به عنوان بزرگترین پژوهشگاه علوم انسانی و اجتماعی در ایران و خاورمیانه، از با سابقه‌ترین نهادهای علمی در ایران است که با هدف پاسداشت، گسترش و پیشبرد زبان فارسی، فرهنگ و تمدن ایرانی بنیان نهاده شده است و هم‌اکنون پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی دارای بیش از بیست مجله در زمینه علوم انسانی با امتیاز علمی پژوهشی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است، از این میان مجله ادبیات پارسی معاصر که در پایگاه‌های فارسی آی.اس.سی.، اس.آی.دی.، بانک اطلاعات نشریات کشور (مگیران)، پایگاه مجلات تخصصی نور، نمایه شده است^۱، مطابق آخرین گزارش پایگاه استنادی^۲ آی.اس.سی. جز مجلات هسته^۳ شناخته شده است. چشم‌انداز مجله ادبیات پارسی معاصر، ارائه دستاوردهای تحقیقاتی و پژوهشی بدیع در حوزه ادبیات معاصر فارسی، تبیین، نقد و تحلیل عالمانه آن است. با توجه به نقش و اهمیتی که این مجله در عرصه ادبیات معاصر دارد، مناسب است تا وضعیت نشر مقالات از حیث کمی و تحلیل استنادی با دیدگاه علم‌سنجی مورد ارزیابی دقیق علمی قرار گیرد. نالیموف و مولیچنکو علم‌سنجی را روش کمی کشف توسعه علم و فراینده اطلاعاتی تعریف کرده‌اند، پژوهشگران دیگری معتقدند که از جنبه‌های بارز علم‌سنجی جنبه سیابتب و تأثیر این اطلاعات کمی در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌هاست (نوروزی چاکلی، ۱۳۹۰). مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر یکی از منابع گرانبها از نوع خود در زمینه ادبیات معاصر و موضوعات مرتبط است. شناخت ویژگی‌های مقالات منتشر شده در این فصلنامه از حیث فراوانی، استنادات و شبکه‌های همکاری علمی می‌تواند به ارتقاء کیفیت

مقالات و نشریات این حوزه کمک شایانی نماید و اطلاعات کمی ارزشمندی برای سیاست‌گذاری‌های نشریه باشد. یکی از نمودهای همکاری علمی هم‌تالیفی است که همکاری مشترک در تولید مقاله و نظایر آن است (حسن‌زاده و بقایی، ۱۳۸۸) با گذشت بیش از ۱۰ سال از تأسیس این فصلنامه، افزایش شمار مقالات و تثبیت فرایند انتشار این فصلنامه، اکنون زمان مناسبی برای ارزیابی مذکور است. بنابراین تحلیل و ارزیابی محتوایی و استنادی مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر مفید و اثر بخش خواهد بود. تحلیل استنادی از رایج‌ترین روش‌های کتابسنجی است که به تحلیل روابط بین مدارک استنادکننده و مورد استناد می‌پردازد (عصاره و دیگران، ۱۳۸۸). از آنجا که تاکنون در کشور پژوهشی به ارزیابی فصلنامه ادبیات پارسی معاصر نپرداخته است، بنابراین پژوهش حاضر درصدد است تا به تحلیل محتوایی و استنادی این فصلنامه بپردازد و با توجه به نتایج حاصل از نحوه عملکرد مجله در گذشته، بتوان برای موفقیت آینده آن برنامه‌ریزی‌های لازم صورت گیرد. از جمله سوالاتی که مقاله حاضر در پی پاسخ به آن است عبارتند از:

۱. پراکنش وضعیت مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر از لحاظ ساختاری (تعداد، جنسیت، رتبه علمی نویسندگان؛ نوع مشارکت نویسندگان در نگارش مقاله) در مجله ادبیات پارسی معاصر چگونه است؟
۲. وضعیت همکاری مراکز علمی کشور با نشریه چگونه است؟
۳. پراکنش چاپ مقالات در مجله ادبیات پارسی معاصر در سال‌های مختلف چگونه است؟
۴. طی سالیان گذشته کدام نویسندگان بیشترین مقالات را در مجله ادبیات پارسی معاصر چاپ کرده‌اند؟
۵. وضعیت مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر از لحاظ میزان استنادات به گزارش پایگاه استنادی آی.اس.سی چگونه است؟
۶. وضعیت مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر، بر اساس تعداد ارجاعات چگونه است؟
۷. کدام مجلات معتبر بیشترین سهم استناد به مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر را داشته‌اند؟
۸. مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر به کدام مجلات بیشترین ارجاع را داشته‌اند؟
۹. هم‌تالیفی نویسندگان مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر چگونه است؟

۲. پیشینه پژوهش

جهت دستیابی به پیشینه پژوهش، پایگاه های اطلاعاتی و سایت های خارجی از جمله گوگل اسکالر، امرالد، ساینس دایرکت، اشپرینگر، پروکوئست، الزویر، و همچنین پایگاه های اطلاعاتی داخلی نظیر کتابخانه ملی ایران، نورمگز، مگیران، پورتال جامع علوم انسانی، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)، پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، کتابخانه دیجیتال دانشگاه علامه طباطبائی مورد جستجو قرار گرفت. نتایج جستجو نشان داد که مطالعات اندکی در موضوع پژوهش حاضر انجام شده است و یک خلاء مطالعاتی در زمینه تحلیل محتوایی و استنادی مقالات نشریه علمی ادبیات پارسی معاصر وجود دارد و این مسئله باعث شد که پژوهش حاضر انجام گیرد. در زیر به پژوهش های انجام شده در این زمینه اشاره می شود.

ورناصری و همکاران (۱۴۰۱) که به تحلیل محتوای ۴۱۸ مقاله پژوهش های فصلنامه سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت پرداختند. نتایج نشان داد که اغلب نگارندگان، مرد و بیشترین مشارکت کنندگان استادیار بودند و با سهم ۸۱٪ بیشترین سهم چاپ اثر به دانشگاه آزاد اسلامی تعلق گرفت. علیپورحافظی و مطلبی (۱۴۰۱) در پژوهشی با هدف شناسایی وضعیت مقالات منتشر شده در فصلنامه فرهنگ رضوی با رویکرد کمی و روش پژوهش تحلیل محتوا به این نتایج رسیدند؛ ۲۹۱ نویسنده با نشریه همکاری داشته اند. از این بین تنها ۱ درصد از نویسندگان دارای ۵ مقاله منتشر شده در ۳۲ شماره نشریه هستند. همچنین پنج دانشگاه امام صادق (ع)، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشگاه علوم اسلامی رضوی و دانشگاه الزهراء (س) بیش از ۶۰ درصد وابستگی سازمانی پژوهشگران را تشکیل می دهد. بین دانشگاهیان، اعضای هیئت علمی با رتبه استادیار بیشترین همکاری را با نشریه دارند. یافته ها حاکی از همکاری کمتر از ۲۵ درصد خانم ها در انتشار مقالات دارد و پژوهشگرانی از رشته علوم قرآن و حدیث به تنهایی با ۱۰۳ عنوان مقاله، رتبه نخست را کسب کرده اند. عبدالله پور (۱۴۰۰) در تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه علمی پیکره، ۱۲۵ مقاله این مجله را به روش تحلیل استنادی مورد بررسی قرار داد یافته ها نشان داد ۴۴ مقاله با یک مؤلف و ۸۱ مقاله با دو یا بیش از دو مؤلف بود. در بین نویسندگان، به آثار رویین پاکباز، محمد خزایی، مهناز شایسته فر و علی اکبر دهخدا بیشترین استناد صورت گرفته بود. باوان پوری و لرستانی (۱۳۹۸) به بررسی آماری و تحلیلی ۸۲ مقاله مجله زبان و ادبیات عربی دانشگاه فردوسی مشهد پرداختند. یافته ها نشان داد حسن عبداللهی با ۵ مقاله، بیشترین مشارکت را در

نگارش مقالات مجله داشته و بیشترین فراوانی در زمینه مدارک علمی با ۴۵/۸٪ متعلق به استادیاران بود. ادبیات معاصر نیز با ۳۰/۴٪ بیشترین فراوانی را در موضوعات مقالات داشت سازمان صاحب امتیاز مجله، دانشگاه فردوسی مشهد بیشترین سهم تولید آثار داشت. علیزاده و نایی (۱۳۹۷) به نقد و تحلیل محتوایی مقالات مجله ادب فارسی دانشگاه تهران از منظر علم‌سنجی پرداختند. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده ۶۰ مقاله به‌صورت انفرادی و ۹۷ مقاله نیز به‌صورت مشترک نگاشته شده است که ۶۳ مقاله از مقالات مشترک به‌صورت هم‌دانشگاهی و ۳۴ مقاله به‌صورت غیرهم‌دانشگاهی بوده است. علی محمد مؤذنی و ۷ نویسنده دیگر با ۴ مقاله پرتولیدترین نویسندگان بوده‌اند. تحلیل متون، ادبیات داستانی و عرفان و تصوف بخش اعظمی از موضوع مقالات را به خود اختصاص داده است. سه نفر از هیئت تحریریه جزو پرتولیدترین نویسندگان بودند. علیپور و همکاران (۱۳۹۷) با تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه روانشناسی تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی، دریافتند ۷۱/۶٪ از نویسندگان مقالات را مردان تشکیل داده و از نظر رتبه علمی و مدرک تحصیلی نویسندگان، استادیاران با ۲۵/۹٪ در رتبه اول قرار داشتند، از نظر وابستگی نویسندگان به دانشگاه‌ها، دانشگاه علامه طباطبایی با ۳۶/۶٪ در رتبه اول قرار داشت. مروتی و حسام پور (۱۳۹۴)، مقاله‌ای با هدف بررسی و تحلیل استنادی مقالات فصلنامه نقد ادبی انجام دادند. پژوهش به‌صورت پیمایشی و با استفاده از روش تحلیل استنادی انجام گرفت. هم‌تألیفی پدیدآورندگان مقاله‌ها، تمایل بیش‌تر پژوهشگران را به تألیفات انفرادی نشان داد. دانشگاه فردوسی مشهد، پرتولیدترین موسسه شناخته شد. هم‌چنین بیش‌ترین هم‌تألیفی در میان موسسات به‌وسیله دانشگاه تربیت مدرس انجام شده است. میرزایی و همکاران (۱۳۸۷)، تحلیلی گزارش گونه از ۸۵ مقاله چاپ شده مجله انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی داشتند. یافته‌ها نشان داد تعداد ۱۱۲ نویسنده از دانشگاه‌های کشور و با رتبه‌های علمی بالاتر از دانشجوی دکتری در نوشتن آنها مشارکت داشته‌اند. مهم‌ترین موضوعات این مقاله‌ها آموزش زبان و زبان‌شناسی ادبیات معاصر، ادبیات تطبیقی و نقد ادبی بود. از جمله پیشینه‌های مرتبط خارج از کشور آنزای (Anzai) (۲۰۲۳) بود که با تحلیل محتوای متنی آثار ادبیات کودک بین سال‌های ۱۹۰۳-۱۹۴۲ مورد استفاده در واحدهای درسی آموزشی ایالت کوکا ژاپن دریافت دو موضوع وفاداری و خانواده امپراتوری موضوع غالب محتوای ادبیات کودک در سال‌های مورد بررسی است. این تحلیل نشان داد که داستان‌ها با حذف جزئیات زندگی واقعی شخصیت‌ها، قرار دادن ماسک زیبایی بر روی آنها و حتی گاهی اوقات اختراع مجدد یا اسطوره‌سازی آنها، این «حقیقت هدفمند» را ایجاد کرده تا کودکان را

متقاعد کند که با میل و رغبت، خود را مطیع آرمان‌های ملی و امپراطوری کنند. یافته‌های حاصل بیان‌گر اهمیت نقش محتوای ادبیات کودک در پیشبرد اهداف سیاسی امپراطوری و فرهنگ‌سازی در ژاپن داشت. حسین و صدیقا (Hussain & Saddiqa) (۲۰۲۰) به تحلیل محتوای ۲۹۰ مقاله چاپ شده در مجله اسلامیوس دانشگاه پشاور پاکستان پرداختند. یافته‌ها نشان داد اکثر نویسندگان مجله مرد هستند. دانشگاه پشاور پربارترین مؤسسه بود. حسین (Hussain) و همکاران (۲۰۱۹) در تحلیل ۹۱ مقاله علمی مجله مطالعات اسلامی بین سال‌های ۲۰۰۹-۲۰۱۱ با استفاده از پارامترهای کتابسنجی به ارزیابی توزیع سالانه مقالات، الگوی نویسندگی، توزیع عاقلانه جنسیتی، رتبه‌بندی نویسندگان بر اساس کشور، در مجله مذکور پرداختند. یافته‌ها نشان داد، اکثر مقالات تک نویسنده بوده، زنان سهم حداقلی در انتشار آثار داشتند. کهندل جهرمی و همکاران (Jahromi Kohandel) (۲۰۱۷) با رویکرد کتاب‌سنجی به تحلیل ۴ مجله عربی از لحاظ ضریب تاثیر در پایگاه استنادی آی.اس.سی. پرداختند. یافته‌ها نشان داد که از بین چهار مجله مورد مطالعه، مجله زبان و ادبیات عرب ایران دارای بیشترین ضریب تاثیر (۰/۱۲۲) بوده است. یافته‌ها مبین آن بود بیشتر مقالات افق تمدن اسلامی توسط نویسندگان پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی تألیف و منتشر شده است.

آنچه از مطالعه پیشینه‌ها به دست می‌آید این است که مطالعات علم‌سنجی و تحلیل استنادی و محتوایی مقالات نشریات گوناگون به‌خصوص در زمینه نشریه‌های ادبی مورد توجه پژوهشگران بوده و چاپ این پژوهش‌ها توسط مجلات مبین این نکته که آگاهی از وضعیت محتوایی استنادی هم برای مسئولان نشریات مفید بوده و هم اطلاع‌رسانی آن را مناسب برای مخاطبان خود می‌دانستند. مطابق با پیشینه‌ها نکات ارزشمندی از جمله وضعیت کمی انتشار مقالات حوزه ادبیات فارسی در نشریات گوناگون و همچنین وضعیت همکاری بین موسسات و افراد قابل دسترسی است که این نتایج در پربارتر کردن نتایج پژوهش جاری موثر هستند. از سوی دیگر مطابق با بررسی پیشینه‌ها مشخص شد تا به امروز مطالعه اینچینی در مورد نشریه ادبیات پارسی معاصر صورت نگرفته و این پژوهش می‌تواند از این لحاظ حائز اهمیت باشد.

۳. روش پژوهش

این پژوهش از نوع کاربردی است و از نظر نوع روش شناسی، به روش تحلیل محتوایی و استنادی و با فنون علم‌سنجی انجام شده است. جامعه آماری مورد بررسی شامل ۲۶۵ مقاله

چاپ شده از سال تاسیس ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ مجله ادبیات پارسی معاصر بود. در این پژوهش، جامعه پژوهش به طور کلی مورد بررسی قرار گرفت (سرشماری) و نیازی به نمونه‌گیری نبود. ابزار گردآوری داده‌های پژوهش حاضر چک لیست بود که بر اساس متغیرهای مورد بررسی در پژوهش تنظیم گردید. بدین ترتیب بندهایی برای اخذ اطلاعات ذیل پیش‌بینی شد: توزیع مؤلفان از لحاظ تعداد آثار چاپ شده، رتبه علمی، وابستگی سازمانی، جنسیت، بررسی مقالات از لحاظ استنادات دریافتی، ارجاعات به منابع. برای برآورد روایی چک لیست از نظرات صاحب نظران رشته استفاده شد. بدین ترتیب که چک لیست پژوهش به ۵ نفر از متخصصان موضوعی ارسال گردید و نظرات آنان در چک لیست اعمال شد. به منظور تحلیل استنادی جامعه آماری که یکی از روش‌های کمی در حوزه علم سنجی است که به بررسی متون علمی براساس شمارش استنادها (Citation Counting) و پیگیری استنادها (Citation Tracking) می‌پردازد، پایگاه استنادی آی.اس.سی. انتخاب شد. این پایگاه به علت رعایت قوانین نشر بین‌المللی، زمانبندی منظم و داوری‌های تخصصی مقالات نمایه شده در آن، سبب پذیرش جهانی استناد دارد مجلات موجود در آن دارد و همانگونه که مهرداد و فرمانی (۱۳۹۲) اشاره دارند پایگاه استنادی آی.اس.سی در زمره یکی از مهم‌ترین نمایه‌های استنادی جهان است، این پایگاه به عنوان یک مرکز معتبر بین‌المللی، با به کارگیری فناوری‌های پیشرفته و منطبق با استانداردهای جهانی برای سنجش فعالیت‌های علمی و پژوهشی مجلات نمایه شده در آن فعالیت می‌کند. به همین خاطر همبستگی بالایی بین نتایج فراهم شده از این پایگاه وجود دارد که خود گواهی بر پایایی و قابل اعتماد بودن این ابزار و روایی داده‌های استخراج شده از آن جهت تحلیل استنادی مجلات نمایه شده در آن دارد. به منظور گردآوری اطلاعات در این پژوهش، جهت دستیابی به اطلاعات توصیفی و ساختاری مقالات از راهبرد جستجو پیشرفته سایت مجله بهره گرفته شده است. جهت تهیه تمامی پیشینه‌های استنادی جامعه آماری در حیطه‌های ارجاعات، مآخذ، استنادات دریافتی، شاخص‌های علم سنجی مبتنی بر جستجوی منبع پایگاه استنادی آی.اس.سی. استفاده شد و سپس داده‌های حاصل از جستجو جهت تجزیه و تحلیل به رایانه شخصی منتقل گردید. تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی، نظیر دسته‌بندی داده‌ها برحسب توزیع و درصد فراوانی و نیز رسم نمودار، جدول و شکل استفاده شد، بدین منظور از نرم‌افزار میکروسافت اکسل (Microsoft Excel) جهت یکدست سازی داده‌ها و تحلیل آنها و کتابخانه بیبلیومتریکس (Bibliometrix) در محیط برنامه‌نویسی آر (R) که یکی از قدرتمندترین

نرم افزارهای علم سنجی است جهت ترسیم شبکه هم تالیفی نویسندگان مقالات مجله بهره گرفته شد.

۴. یافته‌ها

پیش از پاسخ به سوالات پژوهش، ابتدا جهت آشنایی بیشتر، مجله ادبیات پارسی معاصر به گزارش پایگاه استنادی آی.اس.سی. معرفی می‌شود:

جدول ۱. معرفی مجله ادبیات پارسی معاصر به گزارش پایگاه استنادی آی.اس.سی.^۴

عنوان	نوع مجله	ضرب تاثیر (IF) (Impact factor)	استادهای تجمعی (Cumulative citation)	ضرب تاثیر آنی (Immediately index)	نیمه عمر استنادها به مجله (Cited Half Life)
ادبیات پارسی معاصر	هسته	۰/۱۹۶	۷۴	۰/۰۲۹	۶/۴

بر اساس گزارش جدول ۱، ادبیات پارسی معاصر جز مجلات هسته حوزه ادبیات و نظریه ادبی محسوب می‌گردد. نیمه عمر نیمه عمر استنادها به مجله ۶/۴ است.

۱.۴ پراکنش وضعیت مقالات از لحاظ ساختاری (تعداد، جنسیت، رتبه علمی نویسندگان؛ نوع مشارکت نویسندگان در نگارش)

جدول ۲. پراکنش وضعیت ساختاری مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر

تعداد مقالات	فراوانی	درصد فراوانی	جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی	رتبه علمی	فراوانی	درصد فراوانی	مشارکت در نگارش	فراوانی	درصد فراوانی
انفرادی	۹۳	۳۵/۰۹	مرد	۲۳۸	۵۹/۷٪	استاد	۴۱	۱۰/۳۵	انفرادی	۹۳	۳۵/۰۹

تحلیل محتوایی و استنادی نشریه علمی ... (حمیدرضا رادفر) ۱۲۱

تعداد مقالات	فراوانی	درصد فراوانی	جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی	رتبه علمی	فراوانی	درصد فراوانی	مشارکت در نگارش	فراوانی	درصد فراوانی
دو نفر	۱۲۷	۴۷/۹۲	زن	۱۶۰	۴۰/۳٪	دانشیار	۷۵	۱۸/۸	هم موسسه‌ای	۱۳۰	۴۹/۰۵
سه نفر	۳۴	۱۲/۸۳	جمع کل	۳۹۸		استادیار	۱۲۵	۳۱/۵	بنا موسسه‌ای	۴۲	۱۵/۸۶
تعداد نفرات	۱۱	۴/۱۵				مربی	۲	۰/۵	سایر	۲۶۵	
جمع کل	۲۶۵					پسادکتری	۳	۰/۷۵			
						دکتری	۹۹	۲۴/۸			
						کارشناس ارشد	۵۳	۱۳/۳			
						جمع کل	۳۹۸				

جدول ۲ نشان داد در مجموع ۳۹۸ محقق، موفق به انتشار ۲۶۵ مقاله در مجله ادبیات پارسی معاصر در طول سال‌های ۱۳۹۰-۱۴۰۰ شده‌اند که در این میان ۴۷/۹۲٪ مقالات به صورت دونفری نوشته شده و سهم مردان در مقایسه با زنان در چاپ مقالات در این مجله بیشتر است (۵۹/۷٪). رتبه علمی نویسندگانی که موفق به چاپ مقاله در مجله شده‌اند، از کارشناسی ارشد به بالا است. سهم استادیاران با سهم ۳۱/۵٪ بیش از سایرین است، نویسندگانی با مدرک دکتری با سهم ۲۴/۸٪ رتبه دوم و دانشیاران با سهم ۱۸/۸ رتبه سوم را کسب نموده‌اند. رتبه علمی مربی با سهم ۰/۵٪ چاپ مقاله، کمترین نقش را در تولید آثار علمی این مجله داشت. ۴۹/۰۴٪ مشارکت در نگارش جهت چاپ مقالات به صورت هم‌موسسه‌ای انجام شده بود.

۲.۴ وضعیت همکاری مراکز علمی کشور با نشریه

جدول ۳، مراکز تحقیقاتی (پژوهشی - دانشگاهی) که بیشترین تعداد مقاله را در مجله ادبیات پارسی معاصر چاپ کرده‌اند، معرفی کرده است:

جدول ۳. پر تولیدترین مراکز علمی در مجله ادبیات پارسی معاصر

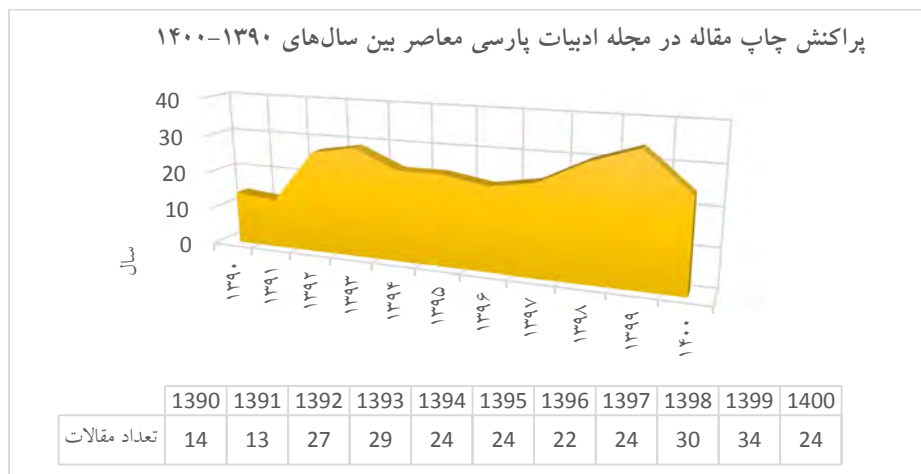
رتبه	دانشگاه	نوع	فراوانی مقالات	درصد فراوانی مقالات
۱	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	دولتی	۳۳	۱۲/۴۵
۲	دانشگاه کردستان	دولتی	۱۴	۵/۲۸
۳	دانشگاه پیام نور	نیمه دولتی	۱۱	۴/۱۵
۴	دانشگاه مازندران	دولتی	۱۰	۳/۷۷
۵	دانشگاه شیراز	دولتی	۹	۳/۴
۶	دانشگاه اصفهان	دولتی	۸	۳/۰۲
۷	دانشگاه گلستان	دولتی	۷	۲/۶۴
۷	دانشگاه علامه طباطبایی	دولتی	۷	۲/۶۴
۷	دانشگاه فردوسی مشهد	دولتی	۷	۲/۶۴
۷	دانشگاه تهران	دولتی	۷	۲/۶۴
۷	دانشگاه شهید چمران اهواز	دولتی	۷	۲/۶۴
۷	دانشگاه شهید بهشتی	دولتی	۷	۲/۶۴

بر اساس یافته‌های جدول ۳، از بین ۱۳۷ مرکز علمی کشور که در مجله ادبیات پارسی معاصر صاحب اثر هستند، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با ۳۳ مقاله بیشترین سهم چاپ مقاله در مجله ادبیات پارسی معاصر را به خود اختصاص داد. دانشگاه کردستان با ۱۴ مقاله، دانشگاه پیام نور با ۱۱ مقاله، دانشگاه مازندران با تعداد ۱۰ مقاله در جایگاه‌های بعد جای گرفتند.

۳.۴ پراکنش چاپ مقالات در مجله ادبیات پارسی معاصر طی دوره ده سال

جهت پاسخ تعداد مقالات در مجله ادبیات پارسی معاصر بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ به تفکیک سال چاپ بررسی شد که یافته‌ها در قالب نمودار ۱ ارائه شده است.

تحلیل محتوایی و استنادی نشریه علمی ... (حمیدرضا رادفر) ۱۲۳

نمودار ۱. پراکنش مقالات چاپ شده در مجله ادبیات پارسی معاصر

یافته‌های حاصل از نمودار ۱ نشان داد در طول ۱۳۹۰-۱۴۰۰ در سال ۱۳۹۹، بیشترین چاپ مقاله (۳۴ مقاله) را مجله ادبیات پارسی معاصر داشته است. با ۳۰ اثر، سال ۱۳۹۸ در رتبه دوم و سال ۱۳۹۳ با ۲۹ اثر در جایگاه سوم و سال ۱۳۹۲ با ۲۷ مقاله رتبه ۴ را کسب نمود.

۴.۴ برترین نویسندگان از لحاظ تعداد مقاله

با بررسی صورت گرفته روی جامعه آماری مشخص گردید که ۳۹۸ محقق در مجله ادبیات پارسی، مقالات خود را چاپ کرده‌اند. در جدول ۴، پرکارترین نویسندگان در مجله ادبیات پارسی معاصر معرفی شده‌اند.

جدول ۴. معرفی نویسندگان پر کار مجله ادبیات پارسی معاصر

ردیف	نام نویسنده	فراوانی	درصد	مرتبه علمی / موسسه علمی	ردیف	نام نویسنده	فراوانی	درصد	مرتبه علمی / موسسه علمی
۱	رادفر، ابوالقاسم	۵	۱/۸۹	استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	۲	پیروز، غلامرضا	۳	۱/۱۳	استاد دانشگاه مازندران

۱۲۴ ادبیات پارسی معاصر، سال ۱۳، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۴۰۲

مرتبۀ علمی / موسسه علمی	درصد	فراوانی	نام نویسنده	رتبه	مرتبۀ علمی / موسسه علمی	درصد	فراوانی	نام نویسنده	رتبه
استاد دانشگاه بوعلی سینا	۱/۱۳	۳	محمدای، علی	۲	استاد دانشگاه کردستان	۱/۸۹	۵	یعقوبی جنبه سرائی، پارسا	۱
استاد دانشگاه ارومیه	۱/۱۳	۳	مدرسی، فاطمه	۲	دانشیار دانشگاه شهید چمران اهواز	۱/۸۹	۵	قاسمی پوره قدرت	۱
استاد دانشگاه تهران	۱/۱۳	۳	ملیرا تیمور	۲	دانشیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	۱/۸۹	۵	پارساپوره زهرا	۱
دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی	۱/۱۳	۳	ظیفی شیرزاد	۲	دانشیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	۱/۸۹	۵	عالمی رضایی مریم	۱
دانشیار دانشگاه هرمزگان	۱/۱۳	۳	صایقی، مصطفی	۲	دانشیار/ دانشگاه گلستان	۱/۸۹	۵	امن خانی، عیسی	۱
دانشیار دانشگاه هرمزگان	۱/۱۳	۳	خجسته، فرامرز	۳	استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	۱/۵۱	۴	پورنامداریان، تقی	۲
دانشیار دانشگاه شهید چمران اهواز	۱/۱۳	۳	جوکار، منوچهر	۳	استاد دانشگاه پیام نور	۱/۵۱	۴	گرچی، مصطفی	۲

تحلیل محتوایی و استنادی نشریه علمی ... (حمیدرضا رادفر) ۱۲۵

رتبه	نام نویسنده	فراوانی	درصد	مرتبه علمی / موسسه علمی	رتبه	نام نویسنده	فراوانی	درصد	مرتبه علمی / موسسه علمی
۲	حسینی، مریم	۳	۱/۱۳	استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	۳	صادقی محسن، آید، هاشم	۳	۱/۱۳	استادیار دانشگاه نیشابور
۳	ایشانی، طاهره	۳	۱/۱۳	دانشیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	۳	اسلامی، آزاده	۳	۱/۱۳	دکتری دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین

براساس جدول ۴، ابوالقاسم رادفر، زهرا پارساپور، مریم عاملی رضایی، از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و عیسی امن خانی از دانشگاه گلستان، پارسا یعقوبی جنبه سرایی از دانشگاه کردستان و قدرت قاسمی پور از دانشگاه شهید چمران اهواز با چاپ ۵ مقاله در مجله بیشترین سهم را در تولیدات علمی آن داشتند. تقی پورنامداریان و مصطفی گرجی با انتشار چهار اثر رتبه دوم را کسب نمودند.

۵.۴ پر استنادترین مقالات

به گزارش پایگاه استنادی آی.اس.سی. مقالات پر استناد مجله ادبیات پارسی معاصر شناسایی گردید، یافته‌ها در جدول ۵ ارائه شده است:

جدول ۵. معرفی پر استنادترین مقالات مجله

عنوان	نویسنده	دریافتی	تعداد استناد	سال نشر
بررسی و تاویل چند نماد در شعر معاصر	پورنامداریا، رادفر و شاکری	۲۰	۱۳۹۱	
بررسی کهن الگوی سایه در اشعار مهدی اخوان ثالث	مدرسی و ریحانی‌نیا	۱۰	۱۳۹۱	
گروتسک و ادبیات داستانی بررسی مفهوم گروتسک و کاوش مصداق‌های آن در داستان‌های کوتاه شهریار مندنی‌پور	انصاری و شربتدار	۵	۱۳۹۱	

سال نشر	تعداد استناد دریافتی	نویسنده	عنوان
۱۳۹۱	>	میردهقان و طاهرلو	تاثیر فرهنگ ایرانی در آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان
۱۳۹۲	>	نبی‌لو	خوانش نشانه‌شناختی زمستان اخوان و پیامی در راه سپهری
۱۳۹۱	۵	دهقانیان و مریدی	بررسی مفهوم مرگ و زندگی در زمان سووشون بر پایه نشانه‌شناسی رنگ سیاه
۱۳۹۶	۵	عمارتی مقدم	آسیب‌شناسی کاربرد نظریه‌های مدرن در تدوین درسنامه‌های بلاغی
۱۳۹۲	۵	عباسی و فولادی	بررسی نوستالژی در شعر منوچهر آتشی
۱۳۹۰	۵	طغیانی و صادقیان	هنجارگریزی در مجموعه شعر از این اوستا
۱۳۹۰	۵	دشتی‌آهنگر	تحلیل ساختارگرایانه پیرنگ رمان‌هایی از چهار نویسنده زن

به منظور بررسی شاخص بیشترین استناد (highly cited paper) در یک بازه ۱۰ ساله، استنادها به مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر شمارش شد. این شاخص برای شناسایی مقالاتی کاربرد دارد که به سبب ماهیت سالیان سال به آنها استناد می‌شود. بر اساس جدول ۵، مقاله پورنامداریان، رادفر و شاکری (۱۳۹۱) با ۲۰ استناد، پر استنادترین مقاله مجله ادبیات پارسی معاصر است، مدرسی و ریحانی‌نیا (۱۳۹۱) با ۱۰ استناد، رتبه دوم و مقاله انصاری و شربتدار (۱۳۹۱) با ۹ استناد رتبه سوم را بر اساس این شاخص برای مجله ادبیات پارسی معاصر کسب نمودند.

۶.۴ ارزیابی تعداد ارجاعات مقالات

در جدول ۶ پر منبع‌ترین مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر، بر اساس تعداد ارجاعات معرفی شده است:

تحلیل محتوایی و استنادی نشریه علمی ... (حمیدرضا رادفر) ۱۲۷

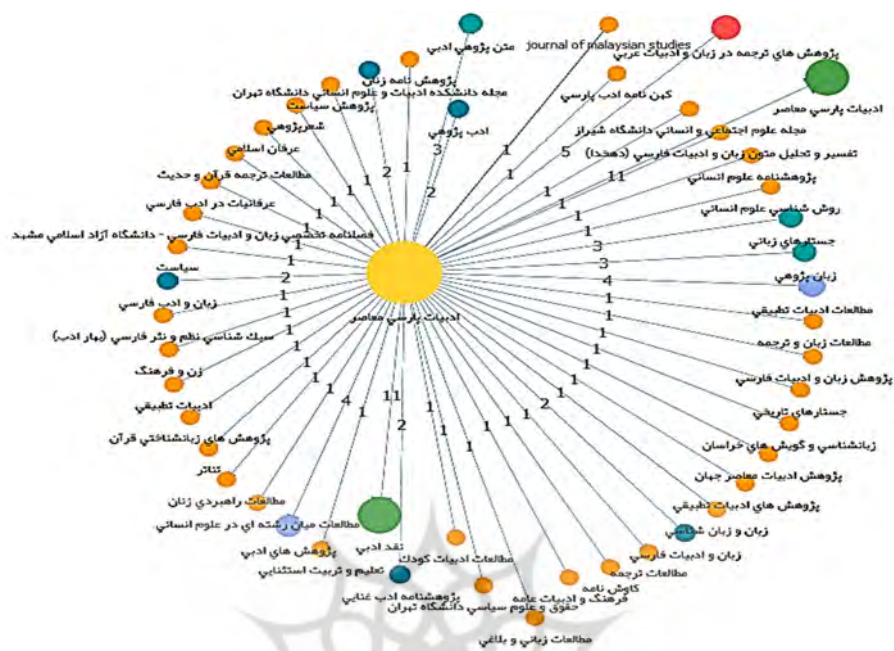
جدول ۶. پر منبع ترین مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر، بر اساس تعداد ارجاعات

سال نشر	تعداد ارجاعات	نویسنده	عنوان
۱۴۰۰	۹۰	حاجی آقابابایی و محمدی	بررسی گونه و محتوای داستان‌های رئالیسم سوسیالیستی در نشریات حزب توده ایران
۱۴۰۰	۸۲	شیردست، پیروز و صادقی	خوانش برجستگی‌های زبانی و بومی-اقلیمی در شعر معاصر مازندران
۱۳۹۷	۶۶	مهری و همکاران	کارکرد لایه ایدئولوژیک در برجسته سازی سبکی غزل اجتماعی معاصر
۱۳۹۴	۶۵	خضری حیدر	ترجمه و تحقیق مقاله جغرافیای ادبیات تطبیقی
۱۴۰۰	۶۲	باقری و شفیق	دیالکتیک عین و ذهن و این‌همانی سوژه و ابژه در نظریه و شعر نیما یوشیج
۱۳۹۹	۵۷	علی مددی	سیری در سفرنامه‌نویسی (بررسی چرایی رواج سفرنامه‌نویسی در ایران دوره قاجار، تحول و افول آن پس از انقلاب مشروطه)
۱۳۹۹	۵۷	رضوانیان و کجوری	از شهر مدرن تا حاشیه‌های پست مدرن در شعر امروز بررسی مقایسه‌ای رویکرد شاعران معاصر به مظاهر شهر و زندگی شهری از مدرنیته تا پست‌مدرنیته
۱۳۹۲	۵۵	محمد نژاد عالی زمینی	تاثیر تصاویر شعری شاعران کهن فارسی در تصویرسازی نیما
۱۳۹۷	۵۳	سعیدی و کرمی	بررسی خاستگاه عرفان در «هشت کتاب» بر اساس سه مولفه عرفانی عاشق و معشوق، ابزار شناخت و حجاب
۱۳۹۵	۵۱	علی مددی	از مخاطب خاص تا مخاطب عام (نگاهی جامعه‌شناسانه به تحول طیف مخاطبان ادبیات تعلیمی فارسی با تکیه بر مرصاد العباد و کتاب احمد)

بر اساس یافته‌های حاصل از جدول ۶، مقاله حاجی آقابابایی و محمدی (۱۴۰۰) با ۹۰ ارجاع، شیردست، پیروز و صادقی (۱۴۰۰) با ۸۲ ارجاع و مهری و همکاران (۱۳۹۷) با ۶۶ ارجاع جز پر منبع ترین مقالات مجله محسوب می‌شوند.

تحليل محتوایی و استنادی نشریه علمی ... (حمیدرضا رادفر) ۱۲۹

تصویر ۲. آمار ارجاعات مجله ادبیات پارسی معاصر

تصویر ۲ نشان داد از بین نشریات، مقالات مجله نقد ادبی با سهم (۱۲/۳۵٪) پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی (۵/۶۱٪)، پژوهش‌های ادبی و مطالعات ادبیات تطبیقی (۴/۴۹٪)، جستارهای زبانی، زبان پژوهی و متن پژوهی ادبی (۳/۳۸٪) از سوی مجله ادبیات پارسی معاصر بیشترین میزان ارجاع را دریافت کرده بودند. در این میان سهم خوداستنادی مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر به خود در طول ده ساله مورد مطالعه ۱۲/۳۵٪ است.

۹.۴ ترسیم شبکه هم‌تالیفی نویسندگان

تصویر ۳ ترسیمی از شبکه هم‌تالیفی نویسندگان مقالات مجله ادبیات پارسی معاصر است:

به دلیل مسائل معیشتی و کاری بیشتر است و مردان احساس نیاز بیشتری به تولید علم دارند. استادیاران با سهم ۳۱/۵٪ بیش از سایرین در مجله مقاله چاپ کرده‌اند که به واسطه نیاز ایشان به ارتقا و پیشرفت علمی این مساله معقول است. تحلیل ساختاری مقالات مبین رویکرد همکاری دوفنری مولفان برای چاپ اثر است و سهم آثار دوفنری مجله ۴۷/۹۲٪ است که نزدیک به نیمی از مقالات را پوشش می‌دهد که با یافته‌های مروتی و حسام پور (۱۳۹۴) همسو نبود و نشان داد مولفان حوزه ادبیات معاصر خلاف حوزه نقد ادبی همکاری دوفنره را بر کار انفرادی ترجیح می‌دهند. مطابق با یافته‌های پژوهش سهم پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به عنوان صاحب امتیاز و ناشر اثر حدود ۱۲ درصد مقالات بوده است که نشان می‌دهد نشریه مورد مطالعه در این زمینه درگیر رانت انتشاراتی نشده است. حضور نویسندگانی با وابستگی سازمانی با فراوانی بیش از ۱۳۰ مرکز و موسسه علمی بیانگر شناخته‌شدگی و مرجعیت علمی نشریه ادبیات پارسی معاصر است. همچنین شبکه هم‌تألیفی نویسندگان نشان داد نویسندگان علاقه‌ای به همکاری مشترک از خود و تشکیل شبکه‌ای بزرگ نشان نداده‌اند، وجود شبکه‌های هم‌تألیفی منفک از یکدیگر مشخص نمود محققان تمایل به انجام کار تخصصی روی گرایش حوزه موضوعی خاص خود دارند و آن می‌تواند از جمله عللی باشد که موجب شده مجله در جرگه مجلات هسته رشته برگزیده شود. شبکه استنادی مجله نشان داد در طول ۱۰ ساله مورد مطالعه به ترتیب سه مجله سبک‌شناسی نظم و نثر فارسی (بهار ادب)، فرهنگ و ادبیات عامه، پژوهشنامه ادبیات داستانی، بیشترین سهم استناد به مجله ادبیات پارسی معاصر را داشته‌اند. همچنین شبکه ارجاعات مجله نشان داد به ترتیب مقالات مجله نقد ادبی، پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی، پژوهش‌های ادبی و مطالعات ادبیات تطبیقی، جستارهای زبانی، زبان پژوهی و متن پژوهی ادبی بیشترین میزان ارجاع را از سوی مجله ادبیات پارسی معاصر دریافت کردند. رایزنی علمی با مجلات نام برده از سوی هیات تحریریه زمینه را جهت اثرگذاری بیشتر مجله بر رشته میسر خواهد نمود. برنگی (۱۳۹۶) به نقل از رو (Rowe) آورده، در حال حاضر مهمترین شاخص‌های تولید علم در جهان، تعداد مقاله‌های علمی نمایه شده در بانک‌های اطلاعاتی معتبر بین‌المللی و تعداد استنادهای داده شده مقالات مجله است. تعداد مقاله‌های نمایه شده بیانگر رشد کمی تولیدات علمی و میزان استنادات، نشان دهنده تأثیر مقاله‌های چاپ شده و سطح کیفی مجله است. تأثیرگذاری یک پژوهشگر تنها متأثر از تعداد آثار منتشر شده اش نمی‌باشد بلکه مهم‌تر از آن میزان استفاده و استناددهی دیگران به این آثار است. بر این اساس، اگر پژوهش یک پژوهشگر تأثیرگذار است

لازم است در پژوهش‌های دیگر مورد استفاده و استناد قرار گیرد و میزان استناددهی به ایده‌های موجود در آثار یک پژوهشگر عاملی کلیدی در جهت‌گیری یک حوزه پژوهشی به شمار می‌رود. از ۳۹۸ پژوهشگری که موفق به چاپ اثر در مجله شدند، ابوالقاسم رادفر، زهرا پارساپور، مریم عاملی رضایی، از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و عیسی امن‌خانی از دانشگاه گلستان، پارسا یعقوبی جنبه‌سرایبی از دانشگاه کردستان و قدرت قاسمی‌پور از دانشگاه شهید چمران اهواز با چاپ ۵ مقاله در مجله بیشترین سهم را در تولیدات علمی آن داشتند. شاخص بیشترین استناد به مقاله پورنامداریان، رادفر و شاکری (۱۳۹۱) با ۲۰ استناد تعلق گرفت که در میان مقالات فارسی زبان حوزه علوم انسانی تعداد قابل توجهی است. با توجه به این که پرکارترین نویسندگان مجله جز مولفان پر استنادترین مقاله نیز بودند، این نتیجه حاصل شد که نویسندگان اثر گذار (پرکارترین پر استنادترین) بیشتر از تشکیل شبکه هم‌تالیفی کیفیت آثار منتشره اهمیت داشته است. نیمه عمر استنادها به مجله ۶/۴ است. نیمه عمر بالا استناد به مجله نشانگر حفظ ارزش مقاله‌های مجله در طول زمان و مورد ارجاع قرار گرفتن آنهاست. در سال ۱۳۹۹، بیشترین چاپ مقاله (۳۴ مقاله) را مجله ادبیات پارسی معاصر در طول ۱۰ سال مورد مطالعه داشته است. در حوزه ارزیابی فهرست مآخذ مقاله‌های مجله، فهرست تعداد منابع موجود در انتهای مقاله‌های مجله مورد بررسی قرار گرفت. یکی از مواردی که معمولاً سردبیران و داوران مجلات بدان توجه می‌کنند بررسی فهرست منابع موجود در انتهای مقاله است؛ زیرا استفاده کافی و مناسب از منابع مرتبط با موضوع پژوهش حاکی از تسلط پژوهشگر بر پیشینه‌های انجام شده در آن حوزه می‌باشد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد، پر ارجاع‌ترین مقاله‌های مجله مربوط به سال‌های اخیر است، که نشان‌دهنده روند رو به رشد فزونی غنای منابع مقالات است. یکی از نتایج مهم علم‌سنجی شناسایی مراکز پرتألیف در رشته‌های مختلف است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان‌دهنده میزان ارتباط علمی نشریه ادبیات پارسی معاصر با سایر نشریات است که می‌توان با تحلیلی جامع‌تر نقشه ارتباط علمی این نشریه را ترسیم کرد که خود سبب شناسایی مراکز همکار، رقبا و نوع و میزان ارتباطات شده و در سیاست‌گذاری‌ها و گام‌های آینده این نشریه تأثیر مثبت خواهد داشت. توجه به شبکه هم‌تالیفی منتج از این مقاله نیز در شکل‌دهی به یک شبکه نخبگانی کوچک جهت شناسایی و رشد گروه‌های علمی، شناسایی پژوهشگران هسته و یا سفارش مقالات تخصصی و ویژه حائز اهمیت باشد. شواهدی وجود دارد که نشان رابطه معناداری بین همکاری‌های گروهی و کیفیت بهتر آثار وجود دارد (هارت، ۲۰۰۰).

تحلیل محتوایی و استنادی نشریه علمی ... (حمیدرضا رادفر) ۱۳۳

با بررسی آنچه از نگاه علم‌سنجی و تحلیل محتوایی و استنادی به مقالات نشریه ادبیات پارسی معاصر به دست آمده است، می‌توان علاوه بر داشتن یک کارنامه ۱۰ ساله از وضعیت انتشار مقالات و شناسایی برترین‌ها و داشتن اطلاعاتی در موارد مختلف، نسبت به کنترل کتابشناختی، تعیین منابع و افراد هسته، رهگیری اندیشه‌ها، طبقه‌بندی افراد، تخصص‌ها و مراکز، در راستای برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، پیش‌بینی روند انتشار مقالات و تبیین الگوهای جهت استفاده از منابع، مراکز و اساتید حوزه ادبیات داشت. در مجموع می‌توان رشد کیفیت مقالات نشریه ادبیات پارسی معاصر را از لحاظ میزان ارجاعات در طول زمان تشخیص داد. نتایج نشان از نقش موثر مجله در ارتقاء رویت‌پذیری نویسندگان پژوهشگاه داشت. نیمه عمر بالای استنادات، همکاری‌های علمی بین اساتید مختلف از دانشگاه‌ها و موسسات فراوان در سطح کشور و تعداد بالای استناد به مقالات نشریه از نتایج قابل تامل و مهم این پژوهش است.

پی‌نوشت‌ها

1. تاریخ بازیابی ۱۴ تیر ۱۴۰۲ (<https://contemporarylit.ihcs.ac.ir/journal/indexing>)
2. تاریخ بازیابی ۱۴ تیر ۱۴۰۲ (<https://jcr.isc.ac/jDetails.aspx>)
۳. قرار گرفتن مجله در لیست مجلات هسته‌ای.اس.سی. متضمن کیفیت بالای مجله از نظر محتوای علمی است. شاخص‌هایی همچون به روز بودن موضوعات پژوهشی، کاربردی بودن یافته‌ها، خوانایی و کیفیت علمی، روش‌شناسی دقیق، ارائه فهم‌پذیر داده‌ها، بحث منطقی، استدلال دقیق و شیوه نتیجه‌گیری همگی در انتخاب مجله در لیست مجلات هسته‌ای.اس.سی. اثرگذار است.
۴. گزارش مطابق جدیدترین سال ارائه شده ۱۳۹۹ از سوی پایگاه است.

کتاب‌نامه

- باوان پوری، مسعود و لرستانی، نرگس (۱۳۹۸). «بررسی تحلیلی برونداد علمی مجله علمی-پژوهشی زبان و ادبیات عربی دانشگاه فردوسی مشهد». پژوهش‌های بین‌رشته‌ای ادبی، ۱(۱)، ۱-۱۵.
- برنگی، حامد (۱۳۹۶). «متن‌کاوی و ترسیم شبکه اجتماعی هم‌تألفی مجله مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی با رویکرد علم‌سنجی». مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۲(۲)، ۴۶۳-۴۱۰.
- حسن زاده، محمد و بقایی، سولماز (۱۳۸۸). «جامعه علمی، روابط علمی و هم‌تألفی». رهیافت، ۱۹(۴۴)، ۳۷-۴۱.

عبداله پور، الهام (۱۴۰۰). «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه علمی پیکره». پیکره، ۱۰ (۲۶)، ۸۲-۹۰.

عصاره، فریده و دیگران (۱۳۸۸). «از کتابسنجی تا وب‌سنجی: تحلیلی بر مبانی، دیدگاه‌ها قواعد و شاخص‌ها». تهران: نشر کتابدار.

علیپور حافظی، مهدی، مطلبی، داریوش. (۱۴۰۱). تحلیل محتوای فصلنامه فرهنگ رضوی. فرهنگ رضوی، ۱۰ (۳۱)، ۹۲-۵۷. doi: 10.22034/farzv.2021.304779.1692

علیپور، شیوا و همکاران (۱۳۹۷). «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه روانشناسی تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی». فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۱۴ (۴۹)، ۸۵-۱۱۷.

علیزاده، ناصر، و نایی، علیرضا (۱۳۹۷). «نقد و تحلیل محتوایی مقالات مجله ادب فارسی دانشگاه تهران از منظر علم‌سنجی». ادب فارسی، ۸ (۲)، ۲۱۹-۲۳۵.

فلاح، ابراهیم (۱۳۹۷). «تحلیل ساختاری و محتوایی سیمای حضرت زهرا (س) در اشعار شاعران شیعی معاصر عربی و فارسی». مطالعات ادبی متون اسلامی، ۱۶، ۱۲۵-۱۵۰.

مروتی، مرضیه و حسام پور، سعید (۱۳۹۴). «تحلیل استنادی مقالات فصلنامه‌ی علمی - پژوهشی نقد ادبی (شماره‌های ۱-۲۸)». نقد ادبی، ۸ (۳۲)، ۱۵۵-۱۷۰.

مهرداد، جعفر؛ فرمانی، مریم (۱۳۹۲). آشنایی با پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ISC، شیراز: تخت جمشید. میرزایی، فرامرز، پروینی، خلیل و سلیمی، علی (۱۳۸۷). «تحلیلی گزارش گونه از مقالات چاپ شده مجله‌ی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی (شماره یک تا ده)». مجله‌ی الجمعية الإيرانية للغة العربية وآدابها، فصلیه علمیة محكمة، ۴ (۱۰)، ۱۶۵-۱۸۱.

نوروزی چاکلی، عبدالرضا (۱۳۹۰). «آشنایی با علم‌سنجی: مبانی، مفاهیم، روابط و ریشه‌ها». تهران: دانشگاه شاهد، سمت.

ورناصری احمدرضا و همکاران (۱۴۰۱). «تحلیل محتوای پژوهش‌های فصلنامه سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت». سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت، ۶ (۲)، ۲۴۵-۲۵۹.

Anzai, S. (2023). Interpellating children as imperial subjects: a content analysis of government-produced moral education textbooks (1903–1942). *Paedagogica Historica*, 1-18.

Hart, R. L. (2000). Collaborative publication by University librarians: An exploratory study. *The Journal of academic librarianship*, 26(2), 94- 99.

Hussain, A., Ibrahim, M., Saeed, S., & Pakhtunkhwa, K. (2019). A bibliometric analysis of contributions in Islamic studies (journal): 2009-2011. *AL-MUZARA AH*, 7(2).

Hussain, M., & Saddiqa, M. (2020). Trends of publications in Peshawar Islamicus research journal: A bibliometric study from 2010-2020. *Library Philosophy and Practice (ejournal)*.

Kohandel Jahromi, M., Rahimi, F., AliNezhad, F., & Mirhaghjoo Langaroudi, S. (2017). Content Analysis Top Arabic journals of the Ministry of science, Research and Technology Indexed in Islamic World Science Citation Center. *Quarterly of Arabic Language and Literature*, 13(2), 227-239.

منابع مورد اشاره در متن مقاله

- انصاری، شهره و شربتدار، کیوان (۱۳۹۱). «گروتسک و ادبیات داستانی بررسی مفهوم گروتسک و کاوش مصداق‌های آن در داستان‌های کوتاه شهریار مندنی‌پور». *ادبیات پارسی معاصر*، ۲(۲)، ۱۰۵-۱۲۱.
- باقری، محسن و شفق، اسماعیل. (۱۴۰۰). «دیالکتیک عین و ذهن و این‌همانی سوژه و ابژه در نظریه و شعر نیما یوشیج». *ادبیات پارسی معاصر*، ۱۱(۱)، ۵۱-۸۱.
- پورنامداریان، تقی، رادفر، ابوالقاسم، و شاکری، جلیل (۱۳۹۱). «بررسی و تأویل چند نماد در شعر معاصر». *ادبیات پارسی معاصر*، ۲(۱)، ۲۵-۴۸.
- حاجی آقابابایی، محمدرضا و محمدی، غزاله (۱۴۰۰). «بررسی گونه و مضمون داستان‌های رئالیسم سوسیالیستی در نشریات حزب توده ایران». *ادبیات پارسی معاصر*، ۱۱(۲)، ۹۱-۱۱۲.
- خضری، حیدر (۱۳۹۴). «ترجمه و تحقیق مقاله «جغرافیای ادبیات تطبیقی»». *ادبیات پارسی معاصر*، ۵(۲)، ۵۹-۹۲.
- دشتی‌آهنگر، مصطفی (۱۳۹۰). «تحلیل ساختارگرایانه پیرنگ رمان‌هایی از چهار نویسنده زن». *ادبیات پارسی معاصر*، ۱(۱)، ۳۹-۶۰.
- دهقانیان، جواد، و مریدی، زینب (۱۳۹۱). «بررسی مفهوم مرگ و زندگی در رمان سووشون بر پایه نشانه‌شناسی رنگ سیاه». *ادبیات پارسی معاصر*، ۲(۱)، ۶۵-۸۱.
- رضوانیان، قدسیه، و کجوری، هدی (۱۳۹۹). «از شهر مدرن تا حاشیه‌های پست مدرن در شعر امروز بررسی مقایسه‌ای رویکرد شاعران معاصر به مظاهر شهر و زندگی شهری از مدرنیته تا پست‌مدرنیته». *ادبیات پارسی معاصر*، ۱۰(۱)، ۱۳۱-۱۵۳.
- سعیدی، عبدالرضا و کرمی، محمد حسین (۱۳۹۷). «بررسی خاستگاه عرفان در «هشت‌کتاب» براساس سه مولفه عرفانی عاشق و معشوق، ابزار شناخت و حجاب». *ادبیات پارسی معاصر*، ۸(۱)، ۷۱-۹۵.
- شیردست، عبدالرضا، صادقی، فاطمه زهرا و پیروز، غلامرضا (۱۴۰۰). «خوانش برجستگی‌های زبانی و بومی-اقلیمی در شعر معاصر مازندران». *ادبیات پارسی معاصر*، ۲(۱۱)، ۱۱۵-۱۴۶.
- طغیانی، اسحاق و صادقیان، سمیه (۱۳۹۰). «هنجارگریزی در مجموعه شعر از این اوستا». *ادبیات پارسی معاصر*، ۱(۱)، ۶۱-۷۹.
- عباسی، محمود و فولادی، یعقوب (۱۳۹۲). «بررسی نوستالژی در شعر منوچهر آتشی». *ادبیات پارسی معاصر*، ۳(۲)، ۴۳-۷۳.

۱۳۶ ادبیات پارسی معاصر، سال ۱۳، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۴۰۲

- علی مددی، منا (۱۳۹۵). «از مخاطب خاص تا مخاطب عام (نگاهی جامعه‌شناسانه به تحول طیف مخاطبان ادبیات تعلیمی فارسی با تکیه بر مرصاد العباد و کتاب احمد)». *ادبیات پارسی معاصر*، ۶ (۱)، ۷۹-۵۱.
- علی مددی، مونا (۱۳۹۹). «سیری در سفرنامه‌نویسی (بررسی چرایی رواج سفرنامه‌نویسی در ایران دوره قاجار، تحول و افول آن پس از انقلاب مشروطه)». *ادبیات پارسی معاصر*، ۱۰ (۲)، ۲۴۱-۲۱۱.
- عمارتی مقدم، داوود (۱۳۹۶). «آسیب شناسی کاربرد نظریه‌های مدرن در تدوین درسنامه‌های بلاغی». *ادبیات پارسی معاصر*، ۷ (۱)، ۴۶-۲۹.
- محمدنژاد عالی زمینی، یوسف (۱۳۹۲). «تأثیر تصاویر شعری شاعران کهن فارسی در تصویرسازی نیما». *ادبیات پارسی معاصر*، ۳ (۲)، ۱۵۵-۱۱۵.
- مدرّسی، فاطمه و ریحانی‌نیا، پیمان (۱۳۹۱). «بررسی کهن‌الگوی سایه در اشعار مهدی اخوان ثالث». *ادبیات پارسی معاصر*، ۲ (۱)، ۱۳۷-۱۱۳.
- مهری، فریبا، علوی مقدم، مهیار، دلبری، حسن و محمدیان، عباس (۱۳۹۷). «کارکرد لایه ایدئولوژیک در برجسته‌سازی سبکی غزل اجتماعی معاصر». *ادبیات پارسی معاصر*، ۸ (۲)، ۲۴۹-۲۲۳.
- میردهقان، مهین‌ناز و طاهرلو، فرنوش (۱۳۹۱). «تأثیر فرهنگ ایرانی در آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان». *ادبیات پارسی معاصر*، ۱ (۲)، ۱۳۱-۱۱۵.
- نبی‌لو، علیرضا (۱۳۹۲). «خوانش نشانه‌شناختی زمستان اخوان و پیامی در راه سپهری». *ادبیات پارسی معاصر*، ۳ (۴)، ۱۳۶-۱۱۳.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی